

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

NB Bij veel vragen kent het correctievoorschrift twee onderdelen: 'een juist antwoord bevat' en 'voorbeeld van een juist antwoord'. Het 'een juist antwoord bevat' is bepalend voor de toekenning van scorepunten. Het 'voorbeeld van een juist antwoord' is volgens de examenmakers het meest voor de hand liggende antwoord. Als er sprake is van een vakinhoudelijk correcte toepassing van de criteria van 'een juist antwoord bevat', moeten aan antwoorden die afwijken van het voorbeeldantwoord scorepunten worden toegekend.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Meer zichtbaarheid Friese taal in Friesland

---

1 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat een uitleg dat er bij het uitvoeren van het Zichtbaarheidsakkoord sprake is van samenwerking, met:

- een toepassing van het vormen van relaties / afstemmen van handelen uit de omschrijving van het kernconcept samenwerking en informatie uit de inleiding waaruit het vormen van relaties / afstemmen van handelen blijkt 1
- een toepassing van een gemeenschappelijk doel uit de omschrijving van het kernconcept samenwerking en informatie uit de inleiding waaruit een gemeenschappelijk doel blijkt 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Het Rijk zal voor borden met tweetalige teksten rondom rijkswegen zorgen en de provincie Friesland zal zorgen voor meer borden met Friese of tweetalige teksten aan provinciale (water)wegen. Door deze onderverdeling te maken, stemmen het Rijk en de provincie Friesland hun handelen op elkaar af. 1
- Zij doen dit voor een gemeenschappelijk doel, namelijk het vergroten van de zichtbaarheid van de Friese taal. Er is dus sprake van samenwerking. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

2 maximumscore 1

Een juist antwoord bevat het noemen van de functie 'continuering van een (sub)cultuur' of 'identificatie van een individu met een groep' en een uitleg dat de gekozen functie van socialisatie voor de Friezen te herkennen is in het doel van het Zichtbaarheidsakkoord, met informatie uit de inleiding om de gekozen functie te illustreren.

voorbeeld van een juist antwoord:

In het doel van het Zichtbaarheidsakkoord is de functie 'continuering van een (sub)cultuur' te herkennen. De indieners van de motie, die uiteindelijk leidde tot het Zichtbaarheidsakkoord, meenden dat meer zichtbaarheid van het Fries in openbare ruimtes een bijdrage zou kunnen leveren aan bevordering van de Friese taal. De Friese taal is een onderdeel van de Friese cultuur, die zo gecontinueerd wordt.

3 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

- een toepassing van het kernconcept cultuur en een voorbeeld uit tekst 1 waaruit het kernconcept cultuur blijkt 1
- een redenering dat het zien van meer Fries in openbare ruimtes een socialiserende werking voor Friezen kan hebben, met een toepassing van het kernconcept socialisatie 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Gedeputeerde Poepjes zegt dat als je meer Fries tegenkomt, je dan onbewust meekrijgt dat die taal heel normaal is (r. 26-28). Dat de Friese taal heel normaal is, is een opvatting/norm. Opvattingen/normen maken deel uit van een cultuur. 1
- Deze opvatting/norm dat de Friese taal heel normaal is, wordt overgedragen wanneer Friezen (meer) Fries in openbare ruimtes zien. Het zien van meer Fries in openbare ruimtes kan dus een socialiserende werking hebben. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 4

Een juist antwoord bevat:

- informatie uit regel 34-54 van tekst 1 om acculturatie te illustreren 1
- een redenering dat meer zichtbaarheid van het Fries leidt tot acculturatie bij mensen die naar Friesland verhuisd zijn, met een toepassing van het kernconcept acculturatie 1
- informatie uit regel 34-54 van tekst 1 waaruit bevordering van sociale cohesie blijkt 1
- een redenering dat het leren van Fries door mensen die naar Friesland verhuisd zijn, bevorderlijk is voor de sociale cohesie in Friese woonplaatsen, met een toepassing van het kernconcept sociale cohesie 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Kandidaat-wethouder Soepboer meent dat het voor niet-Friezen noodzakelijk wordt de Friese taal te leren als ze veel Friese woorden op straat zien (r. 40-43). 1
- Wanneer niet-Friezen die naar Friesland verhuisd zijn de Friese taal leren, is er sprake van acculturatie, want het gaat over het leren van de taal van een cultuur waarin een persoon niet is opgegroeid. 1
- Volgens Soepboer krijgen niet-Friezen door de Friese taal te leren het gevoel bij de lokale gemeenschap te horen (r. 48-50). 1
- Het leren van de Friese taal kan dus bevorderlijk zijn voor de sociale cohesie in Friese woonplaatsen. Het kan mensen die naar Friesland verhuisd zijn het gevoel geven lid te zijn van de Friese gemeenschap en de bindingen tussen (oorspronkelijk) niet-Friezen en Friezen bevorderen. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

a

- het noemen van de variabele (de kwaliteit van) schrijfvaardigheid in het Fries en de variabele leeftijd 1

b

- een uitleg dat er sprake is van een positieve correlatie tussen de twee variabelen, met een toepassing van een omschrijving van positieve correlatie 1

voorbeeld van een juist antwoord:

a

- De variabele de kwaliteit van schrijfvaardigheid in het Fries en de variabele leeftijd. 1

b

- In figuur 1 is sprake van een positieve correlatie, want het percentage dat (heel) goed Fries kan schrijven is groter in de hogere leeftijdscategorieën. 1

Opgave 2 Studeren als je ouders dat nooit hebben gedaan

---

6 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

- een redenering dat studeren Hehakaya heeft gevormd, met een toepassing van het hoofdconcept vorming 1
- informatie uit regel 1-63 van tekst 2 waaruit het hoofdconcept vorming blijkt 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Studeren heeft Hehakaya gevormd, omdat uit tekst 2 kan worden afgeleid dat Hehakaya tijdens haar studie een bepaalde identiteit verworven heeft / een ontwikkeling in haar identiteit heeft doorgemaakt. Het lijkt erop dat Hehakaya zekerder van zichzelf is geworden. 1

- Uit tekst 2 blijkt namelijk dat Hehakaya aan het begin van haar studie bang was om iets te zeggen of om hulp te vragen (r. 43-45), maar uiteindelijk drie masters heeft afgerond en het 'Eerste Generatie Fonds' en 'University Pioneers' heeft opgericht (r. 13-28) / maar aan het einde van haar studie trots op zichzelf was (r. 9-12). 1